

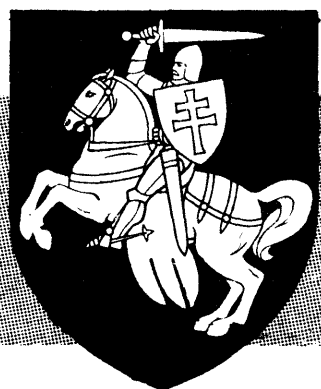
Сёння ў нумары:

- Якім бачыць новы ВС апазыцыя. (Ст. 5)
- «... Падвышкі цэнаў руйнуюць ня толькі дабрабыт насельніцтва, але й эканоміку». (Ст. 3)

● «Пагоня» знайшла ў Гародні мільянэра. (Ст. 3)

● За словам — у кішэню. Крыжаванка з каштоўнымі ўзнагародамі. (Ст. 8)

● Навіны Гародні і вобласці, аб явы, рэклама. (Ст. 1—8)

ПАГОНЯ

Жыве Беларусь!

Грамадзка-палітычная газета

№ 1

Пятніца, 17 красавіка 1992 года

«ЗА ЗЯМЛЮ І ВОЛЮ»

Пад такім лёзунгам у мінулую суботу ў Менску адбыўся другі з'езд Беларускай Сялянскай партыі (БСП).

Старшыня Цэнтральнай Рады БСП Яўген Лугін у справаздачы адзначыў, што крызіснае становішча эканомікі рэспублікі — вынік камуністычнае дыктатуры. Асабліва цяжкія маральныя і матэрыяльныя страты пацярпела сялянства, таму адраджэнне сялянства — галоўная мэта партыі.

БСП мяркуе ажыццявіць зямельную рэформу, вярнуць сяліну права ўласнасці на зямлю і іншыя сродкі вытворчасці, права выбару формаў гаспадарання і права распадкаўца вынікамі сваёй працы. Разам з тым БСП не дамагаецца неадкладнага роспуску калгасаў: разбурыць старое, не стварыўшы новага, было б недаравальным глупствам.

Лугін, а пазней і іншыя выступаючыя, крытычна паставіліся да ўтварэння аграрнай партыі, якая аб'яднала аграпрамысловую наменклатуру рэспублікі, партыі «акупантаў».

З'езд абмеркаваў таксама і прыняў Статут БСП, «Асноўныя напрамкі дзейнасці» і Рэзалюцыю, у якой між іншым выказана патрабаванне адстаўкі парламента і ўрада Рэспублікі Беларусь.

Дэлегаты, а іх было 122, абралі старшыню Цэнтральнай Рады (зноўку — Я. Лугіна), яго намеснікаў, Цэнтральную Раду. Адзначым, што ў намеснікі трапіў і гарадзенец Валянцін Фядуцік, вядомы дзяяч Сялянскага саюза Беларусі.

В. Б.

ДЭПУТАТЫ БЕЛАРУСІ І ПОЛЬШЧЫ ПАРАЗУМЕЛІСЯ, БІЗНЭСМЭНЫ — НЕ СПЯШАЮЦА

Няцяжка заўважыць, што міжнародная палітыка ў краінах Усходняй Еўропы і былога СССР цалкам змяняецца. Стаўшы незалежнымі дзяржавамі, былыя рэспублікі вялікай краіны сьпяшаюцца завязваць новыя выгоды палітычныя, эканамічныя і іншыя кантакты як з краінамі Захаду, так і паміж сабою. Беларусь, вядома, не застаецца ад гэтага ў баку, аднак, новыя сувязі ўсталёўваюцца, бадай, ня так хутка, як хацелася б.

З другога па чацвёртага красавіка ў горадзе Беластоку (РП) адбылася Самаўрадавая канфэрэнцыя Польша — Беларусь. Яе арганізатарамі выступілі Форум сярэдняй і ўсходняй Еўропы пры Фондзе Стэфана Баторыя ў Вар-

шаве, ваяводзкі самаўрадавы сойм у Беластоку і Фонд суседства Польшчы на ўсходзе «Плюс» з Беластоку.

Беларускую дэлегацыю, у склад якой у вясновым уваходзілі дэпутаты розных узроўняў амаль з усіх абласцей, узначаліў Народны дэпутат Рэспублікі Беларусь Лявон Баршчэўскі. З польскага боку ўдзел бралі прадстаўнікі мясцовых самаўрадаў з прыгранічных рэгіёнаў.

Асноўныя мэты канфэрэнцыі прадугледжвалі абмен дасведчанымі ў галіне дзейнасці мясцовых самаўрадаў, ацэнку польска-беларускага прыгранічнага супрацоўніцтва і магчымасцяў яго інтэнсіфікацыі, а таксама аналіз перспектываў развіцця

і абмежаванняў у гаспадарчых суадносінах Польшчы і Беларусі.

Як выявілася, абодва бакі не дастаткова валодалі інфармацыяй аб мясцовым тэрытарыяльным самакіраванні, гаспадарчай дзейнасці сваіх суседзяў. Менавіта з гэтай нагоды было мноства пытанняў да польскіх дакладчыкаў аб кампетэцыі гміны ў сваім рэгіёне, яе структуры і дзейнасці. Асабліваю цікаўнасць выклікаў даклад аб прынцыпах палітыкі экалагічнага развіцця ў польска-беларускіх адносінах, у якім адзначалася, што далейшае працягванне абедзвюма краінамі такой сыравінна-энергетычнай палітыкі, якая існуе сёння, даядзе неўзабаве да экалагічнай, эканамічнай і грамадзкай

катастрофы.

На жаль, з абодвух бакоў адсутнічалі прадстаўнікі бізнэсу і прадпрымальніцтва, што пазбавіла канфэрэнцыю больш канкрэтнага і дзелавога характару. Не з'явіліся ў Беласток запрошаныя ваяводы Гарадзенскай і Берасцейскай вобласцяў, якія маглі кампетэнтна праінфармаваць удзельнікаў імпрэзы аб стане і перспектывах гаспадарчай дзейнасці паміж памежавымі рэгіёнамі.

Беларускай дэлегацыі была прадастаўлена магчымасць выехаць у горад Гайнаўку, сустрэцца з уладамі гміны, наведаць першае ў Польшчы сумеснае прадпрыемства — мэблеваю фабрыку.

Польскім удзельнікам, якія выязджалі на сустрэчу з уладамі горада Ваўкавыска, Гарадзенскай вобласці, нават пасля доўгага чакання, так і не давялося перасекчы мяжу Рэспублікі Беларусь, зразумела, па вядомых прычынах.

Былі і вынікі канфэрэнцыі, праўда, у большай ступені пакуль яшчэ хіба толькі для саміх удзельнікаў. Беларусы, эўрапейскі народ, доўгі час не мелі магчымасці самі супрацоўнічаць з сваімі суседзямі і гэта адраджэнне ад Еўропы сёння адчуваецца. Цешыць пакуль тое, што калі ёсць вынікі для людзей, значыцца з часам яны павінны стаць і для Беларусі.

М. МІКАЛАЙЧЫК.

ЖЫВЕ «БАЦЬКАЎШЧЫНА» — ЖЫВЕ «ПАГОНЯ»

Жыццё ймкне наперад, яго «ня спыніць, ня суняць», як пясца ў папулярнай песне. Кожны дзень, тыдзень, месяц штосьці адбываецца; часам нічога не адбываецца. Але людзі неяк жывуць і хлеб жуюць, нягледзячы на тое, што цана апошняга падскочыла і, хто ведае, можа й надалей будзе скакаць угору. Здаецца, што тут дзіўнага? Проста ўсё звязана паміж сабой вельмі моцна. І калі дзёрнем за адну нітчку, уздрыгнецца ўся тканіна. Ну дык вось, усе працэсы, што адбываюцца ў нашым грамадстве, і гэта ні для каго не зьяўляецца сакрэтам, так ці інакш адлюстроўваюцца на культуры. Нельга казаць, што цалкам адмоўна, але й нельга адмовіцца, што станоўча.

Тым часам у культурным жыцці Гарадзеншчыны ўсё ж штосьці адбываецца. На пачатку красавіка ў ДOME афіцэраў адбылася прэзентацыя культурна-асветнага фонду «Бацькаўшчына» і газэты «Пагоня». Фонд «Бацькаўшчына» — рэгіянальная філія Згуртавання беларусаў сьвету. Мэта новай арганізацыі — адраджэньне нацыянальнай культуры на Гарадзеншчыне, а таксама —

трывалыя сувязі зь землякамі на Беларэччыне і Віленшчыне. Што тычыцца газэты «Пагоня», то выходзіла яна ў 1920 годзе як ворган Міністэрства беларускіх справаў Летувы. А вось зараз выданьне адноўлена ў Гародні, што вельмі прыемна і добра, бо да гэтае пары (які ні смешна) у нашым старажытным, да слёзаў родным горадзе ня было ані воднай беларускай газэты, акрамя, хіба што, шматтыражкі «Гродзенскі ўніверсітэт», якая на жаль зараз чамусьці не выходзіць.

Уступнае слова прамовіў праваслаўны сьвятар а. Сыцпуржынскі і асьвяціў залю крыжамі. А бел-чырвона-белы штандар «Бацькаўшчыны» асьвяціў ксьндз, прачытаўшы колькі малітваў на беларускай мове. З добрымі пажадаўнямі фонду выступілі міністар народнай адукацыі Віктар Гайсёнак і старшыня абласнога Савета народных дэпутатаў Дзьмітры Арцыменя.

Самай, бадай, цікавай часткай вечарыны былі выступленьні танцавальнай пары, дзяўчат з мусульманскай суполкі, рок-гурта «Сэвэн Бі», хору клубу «Паходня», фальклёрных ансамбляў «Гуды»

і «Дударыкі» і, напэўна, па частунак для абраных гасцей...

Падмурак, здаецца, закладзены. Хочацца спадзявацца, што й надалей усё будзе складацца добра, і «Бацькаўшчына» разам з газэтай «Пагоня» зь цягам часу дасягнуць тае высокароднае мэты, дзеля якой яны створаны. У такім выпадку нам застаецца адно радавацца і, як прынята, уголас прамовіць: «Жыве!...»

Людвік ЛІЦЬВІНОВІЧ.

— Як вядома, хор меўся ўдзельнічаць у фэстывалі, які штогод у красавіку адбываецца ў нарвежскім горадзе Стордат. Ці не зьмяніліся вашыя пляны ў сувязі, скажам, з адсутнасьцю валюты?

— Сапраўды, нашыя пляны

творчы калектыв.

— Так, сьлёта, у студзені, адбылася важная падзея — хор прыняты калектывным членам Саюза музыкальных дзеячоў Беларусі. Зьмяніўся, і то значна, статус калектыва. Адначасу накірунак працы,

ХОР «ДОЙЛІДСТВА»

РЫХТУЕЦА ДА ЎГОДКАЎ

Чарнобыльскай трагедыі і хрышчэньня Беларусі

На пытаньні карэспандэнта «Пагоні» адказвае мэнэджэр хору Уладзімір Лябецкі.

Зьмяніліся. Я атрымаў ліст з Нарвегіі, у якім нас паведамілі, што адранізатары перанеслі фэстываль на наступны год. Мяркуюцца, што праграма яго будзе пашырана. Такім чынам «валютнае пытаньне» адпала само па сабе. Раней я звяртаўся да патрыяршага экзарха Ўсяе Беларусі мітрапаліта Менскага й Слуцкага Філарэта з просьбай дапамагчы нам. Філарэт пагадзіўся «апагануць» хор, што для нас сёньня значыць нямала. Знайшоў магчымасьць дапамагчы хору й дырэктар педвучлішча Бразінскі, дзякуючы яму ў Калінінградзе друкуюцца каляровыя афішы, што таксама далёка нятанна. Разлічваем на падтрымку архіепіскапа Гарадзенскага й Ваўкавыскага Валянціна.

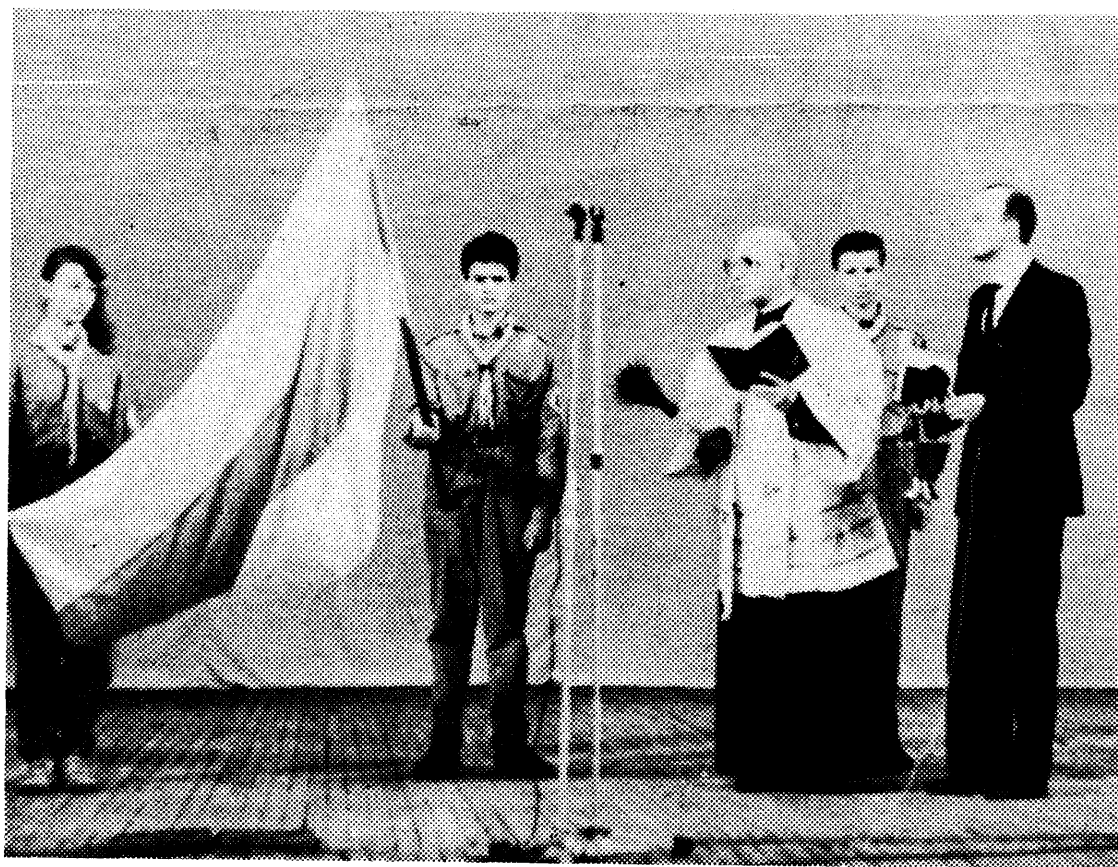
— Але, спадар Уладзімір, ня хлебам адзіным жыве

якому хор надае ўсё больш і больш увагі. Гэта пошук старадаўніх твораў беларускай царкоўнай музыкі, ён актыўна вядзецца на нашай Бацькаўшчыне, а таксама ў ЗША, Канадзе.

— Калі слухач сустрэнецца з хорам?

— Плянруем выступіць з канцэртам у рамках абанемента Саюза музыкальных дзеячоў рэспублікі. Хацелася б даць дабрачынны канцэрт 26 красавіка, у дзень Чарнобыльскай трагедыі. Рыхтуемся запісаць дзьве плыткі — беларускай і рускай царкоўнай музыкі. Адказны выступ чакае хор увосень. Філарэт запрасіў хор прыняць удзел ва ўрачыстым канцэрце, прысвечаным 1000-ым угодкам хрышчэньня Беларусі.

Занатаваў і апытаў Б. УЛАДЗІМІРАЎ.

БЕЛАРУСКІЯ СКАУТЫ АБ'ЯДНАЛІСЯ

У сакавіку ў Менску адбыўся Устаноўчы Сойм АБ'яднаньня Беларускіх Скаўтаў (АБС). На Сойм зьехалі дэлегаты з усіх вобласьцяў Беларусі. Больш за 110 чалавек прадстаўлялі ўжо створаныя структурныя адзінкі, харугвы й звязы зь Менску, Гародні, Маладзечна, Парэчча, а таксама і ствараемыя арганізацыі з усіх куткоў нашае Бацькаўшчыны. Сабралася і больш за 100 гасцей, сярод якіх былі прадстаўнікі беларускага сьвятарства, дзеячы культуры і асьветы і шмат хто іншэ.

Урачыстая частка Сойму пачалася агульнаю малітваю ўдзельнікаў Сойму пад кіраўніцтвам духоўных Вуніцак і Евангельскае канфэсіяў. Пасля ўсе разам прасьпявалі «Пагоню».

Свой даклад «Беларускі скаўтынг і яго адраджэньне» прачытаў старшыня Аргкамітэта сп. Алякс Лозка. З прывітальнымі словамі да Сойму звярнуўся сп. Адам Мальдзіс, былая скаўтка Клецкай Народнай гімназіі сп. Галіна Дамашэвіч, прадстаўнікі Беларускага згуртаваньня Вайскоўцаў, Вярхоўнага Савету, дзеячы народнай адукацыі і іншыя спадары і спадарыні.

Пасля сканчэньня ўрачыстае часткі, дэлегаты перайшлі да канкрэтнай працы па прыняццю Статута, рэзалюцыяў і выбараў кіруючых ворганаў АБ'яднаньня. Трэба зазначыць, што су-

р'ёзных прэзэчэньняў прапанаваны праект Статута ні ў каго з дэлегатаў не выклікаў, таму і прыняты Статут быў даволі гладка.

У выніку адбыўшыхся пазней выбараў былі абраныя Скаўт-Канцлер сп. Аркадзь Жукоўскі з Гародні, Скаўт-Падканцлер сп. Алякс Лозка зь Менску, а таксама 25-асабовая Рада АБ'яднаньня, Рэвізійная камісія і канцылярыя АБ'яднаньня.

22 сакавіка адбыўся тэарэтычна-практычны семінар «Беларускі скаўтынг і сусьветны дзіцячы рух. Выпит летнікавай работы».

Юрась ТАРАСЕВІЧ, сябра Рады Гарадзенскай Харугвы Скаўтаў.

СЛОНІМ

ПАЛЯКАЎ СТАДЬ НА ЧАСОПІС, БЕЛАРУСАЎ — НА ГАЗЭТУ

Нядаўна ў Слонімскай узбудунай друкарні выдрукавалі першы нумар новага выданьня «MAGAZYN POLSKI». Гэта кварталнік Саюза палякаў Беларусі, як падрыхтаваны яго кіраўніцтвам. Наклад часопіса невялікі, калі ўлічыць, што выданьне будзе распаўсюджвацца па ўсіх абласьцях рэспублікі.

Аб тым, што ўяўляе сабой «MAGAZYN» і тое, што часопіс улічвае розныя густы чытачоў, сьведчаць рубрыкі: «3 жыцця палякаў на Беларусі», «3 гісторыі мястэчак і вёсак», «Традыцыі людзей», «Скарбніца народнай літаратуры», «Творчасьць нашых чытачоў», «Пісьменства», «Літаратура й тэхніка», «Конкурсы». Тут, у прыватнасьці, прадстаўлена «Gazeta Grodzenska», што выходзіла ў Гародні ў 1776 годзе. Чытача чакае 80 старонак цікавага чытаньня.

Новы часопіс павінен дапамагчы справе адраджэньня палякаў як нацыянальнае меншасьці на Беларусі.

Кошт аднаго нумара 5 рублёў. Як на сёньня — нядорога, калі ўлічыць якаснае паліграфічнае выкананьне.

Гэта ўжо другое выданьне (пасля газэты «Głos z nad Niemna») на польскай мове.

МЫТНЯ — МУЗЭЮ

Фонды Гарадзенскага гісторыка-архілёгічнага музэя папайнае мытня, перадаючы туды рэчы, атабраныя ў грамадзян, якія вывозілі гістарычныя каштоўнасьці дзеля замежных трантаў і жуяк.

Сярод новых экспанатаў музэя — асабістыя рэчы Мікалая II: нататнік, календары, запіска Распюціна, посуд Кузьнецоўскага заводу XIX ст., царскія знакі адрозьненьня, падсвечнікі XVIII ст., творы малярства.

Аднак і тут не ўсё гладка. Апошнім часам рэліквіі трапляюць у музэй цераз гарадзенскі аддзел Беларускага фонда культуры «на часовае захаваньне», бо фонд не мае магчымасьцяў захоўваць гістарычныя каштоўнасьці. Кіраўніцтва музэя звярнулася ў гарвыканкам з просьбай прамяніць гэты парадак і перадаваць каштоўнасьці з мытні непасрэдна ў музэй. Пакуль пытаньне, як кажуць у такіх выпадках, разглядаецца, працаўнікі музэя рыхтуюць выставу «Выратаваныя каштоўнасьці», якую можна будзе ўбачыць у адной з залаў Новага замка.

Уладзімір БАБЕНКА.

«А самае цікавае, што падвышкі цэнаў руйнуюць ня толькі дабрабыт насельніцтва, але й эканоміку!»

ІЗНОЎ З АГЛЯДКАЙ НА СУСЕДЗЯЎ

Большасць з нас зь непакоем чакала надыходу красавіка. Вядома, сам па сабе гэты цудоўны месяц ні пры чым. Непакоелі падзеі, якімі гісторыя частавала грамадства чамусьці менавіта ў красавіку. Тут і славетны ленынскі тэзісы, і катастрофа ў Чарнобылі, і паўлаўская спроба ратаваць эканоміку за кошт спажываўца... У гэтым шэрагу нічога людзкага. Чаго чакаць яшчэ? Як жыць?

На жаль, адказы на гэтыя пытанні наўрад ці будуць аптымістычныя. Абвальная інфляцыя рубля адным махам абабрала насельніцтва. Яшчэ гады два таму ўладальнік 10-тысячнага рахунку ў ашчадбанку лічыўся заможным, асноўная частка грамадзянаў была, казённая кажучы, плацёжасольная. Грошы зараблялі мазалямі,

па капейцы адкладваючы на будучае. Ды і цэны дазвалялі ісьці ў магазін амаль па кожны тавар. Іншая справа, што гэтых самых тавараў заставалася ўсё менш і менш.

Вінавайцу знайшлі хутка. Праўда, ім аказалася чамусьці не разбэшчаная эканоміка, а народ. Маўляў, занадта мае грошай. Гэтую праблему вырашылі спраўна. Спачатку ў леташнім красавіку Паўлаў, потым улады незалежных дзяржаваў. І тавар на паліцах крамаў сёй-той зьявіўся, нават мзбля. Але ўжо далёка ня кожны чалавек здолее купіць. Тых жа дзесьці тысяч драўляных, што зьбіраліся сям ёй ледзь ня ўсё жыццё, сеньня ня хопіць нават на халадзільнік. Калі раней гарнітур у залю каштаваў 5—6 сярэднямесячных заробкаў, дык цяпер — каля дваццаці.

А самае цікавае, што падвышкі цэнаў руйнуюць ня толькі дабрабыт насельніцтва, але й эканоміку! Пад пагрозай астаноўкі вытворчасці аказаліся прамысловыя прадпрыемствы, будаўнічыя і транспартныя арганізацыі. Але ня з прычыны адсутнасці сыравіны ці камплектуючых. Няма зваротных сродкаў, а дакладней — грошай. З гэтай нагоды шмат якія прадпрыемствы пазнаёміліся апошнім часам з банкаўскім тэрмінам «картата нумар два». На ёй «сядзяць», калі няма сродкаў аплочваць рахункі, а права на атрыманне крэдыту згублена. Здавалася б, адсутнасць сродкаў павінна прымусіць вытворцу шукаць пакупнікоў, як, дарэчы, гэта і робіцца ў рынкавай эканоміцы. Але што ісьці да спажываўца, які і сам сядзіць

без капейкі!

Няма грошай у прадпрыемстваў, пустая і казна. Ужо ў першым квартале былі цяжкасці з выплатай заробкаў, зь цягам часу, асабліва пасля падвышкі тарыфа ў і пэнсіях, становішча яшчэ пагоршыцца.

Мясакамбінаты і малаказаводы вобласці вінныя калгасам і саўгасам каля мільярда рублёў. Чым разлічвацца з сялянамі? Але й пераапрацоўшчыкі ня жыруюць. Адзін толькі Санкт-Пётэрбург не аддаў мясакамбінатам вобласці 185 мільёнаў рублёў. Сама вобласць вінна Расеі 250 мільёнаў, а тая, ў сваю чаргу, вобласці — каля мільярда. Сьпіс неплацежаздольных пашыраецца з кожным днём.

А што, калі Расея павысіць цэны на паліва? Эканамісты

падлічылі, што адна паездка ў гарадзкім аўтобусе ці тралейбусе абыйдзеца ў тры рублі, за горадам даведзеца плаціць за кіламетр рубель і болей. Гэта, вядома, прагноз, але з тых, што збываюцца. Значыцца, наперадзе новыя падвышкі заробкаў, потым — цэнаў, недахоп грошай... На Украіне гэта даўно зразумелі і пераходзяць да разлікаў на ўнутраным рынку па купонах. А Беларусь? РБ чакае канца сяўбы, якую, хутчэй усяго, правядзе на танным паліве. А потым як Бог дасць, што ў нашым выпадку значыць адно: дзейнічаць а пасля падзеяў. Наўрад ці такую тактыку можна назваць палітыкай незалежнай дзяржавы.

І. ЧАРУШЧЫК.

ВУЧЫЦЬ РЫНАК ПРАДПРЫЕМЛІВАСЬЦІ

Забесьпячэнне запчасткамі сягоння — праблема для тых, хто мае грузавы аўтатранспарт, жыццёвая. Народнае прадпрыемства «Беллакт» (былы малочнакансервавы камбінат) даведлася, што запчасткі можна, ў прамым сэнсе слова, зарабіць у Набярэжных Чалнах, на КамАЗе, і не згубіла свой шанец.

Яшчэ летась пераапрацоўшчыкі заключылі з машынабудаўнікамі дамову, і камбінат накіроўвае на аўтазавод сваіх рабочых, а той у сваю чаргу продасць на заробленыя ім грошы запчасткі. Сёлета на КамАЗе ўжо адпрацавала паўтара месяца брыгада з 16 чалавек, на наступныя такія ж тэрмін адпраўлена 14 рабочых. Адначасова ў Набярэжных Чалнах накіравалася машына за першай партыяй запчасткаў.

Ёсць у гэтых кантактах яшчэ адна карысная рэч: аўтамабілісты камбіната на мейсцы спазнаюць «кухню» зборкі машынаў, што можа спатрэбіцца ў штодзённай працы. І яшчэ адна праява рынкавых адносін на камбінаце: новы аўтамабіль дастаецца таму, хто езьдзіў працаваць на аўтазавод.

Зразумела, усе гэтыя новаўвядзеньні да рынкавай эканомікі маюць адноснае дачыненне, аднак заўважым: сувязі паміж прадпрыемствамі наладжваць можна і без міністэрстваў, дзяржпланаў ды парткамаў.

Мая машына — мая крэпасць.

Палемічны ракурс

ШТО ЗА ПАСТАНОВАЙ?

Падобна, рынкавую эканоміку, як між іншым і камунізм, нашы ўлады разумеюць на свой капыл, і аніякія заклікі да здаровага сэнсу тут не дапамогуць. Бо калі аднаму цяжка, другому абавязкова будзе лепш. Сеньня лепш тым, хто распараджаецца таварам.

Калі прыгадаць крымінальную статыстыку ў Гародні, спрэчкі і плёткі, звязаныя з кірмашом на Антонава, то яго закрыццё на будзёныя дні не выклікае сумненняў. Гарадзенцы і самі прасілі закрыць яго, ды не на пяць дзён на тыдзень, а назаўсёды. Таму што кірмаш спустошваў дзяржгандаль, жыраваў за кошт неразвітнага, але працавітага насельніцтва, у якога не было ні часу, ні грошай стаяць у чэргах.

Аднак тым разам спекуляцыю ня стрымалі. Сеньня ситуацыя змянілася на адваротную: на кірмашы шмат

якія тавары сталі дзешавейшыя, чымсьці ў крамах (ня толькі камэрцыйных, але й дзяржаўных). І тут кірмаш прыціснулі і, канешне, «па просьбе» жыхароў і Кастрычніцкага райаддзела ўнутраных справаў. Але ці выйграюць жыхары і міліцыянты? Зразумела, што не! Так званае крымінагеннае становішча не палепшыцца, гандляр і пакупнік усё адно будуць шукаць мейсца сустрэчы, і злачынца тут будзе мець перавагу.

Тым ня менш тое-сёе зьменіцца. Напэўна звузіцца патак тавараў. Напэўна падскочаць цэны. Напэўна паглыбіцца мяжа паміж беднымі і багатымі...

Следчыя, як вядома, распачынаюць пошук злачынцаў з пастаноўкі простага, але істотнага пытання: каму выгадна? Мы таксама мусім адказаць на яго, калі хочам зразумець, што робіцца за зьнешне сэнсоўнымі, карыснымі для насельніцтва рухамі ўлады. Дык каму перашкаджаў кірмаш з больш таннымі таварамі? Адказ ляжыць на паверхні: неразвартліваму дзяржаўнаму гандлю і мафіёзным колам, з ім звязаным. Цяпер яны будуць дыктаваць цэны, бо канкурэнт аслаблены.

Вольга КОТАВА.

НА ВАДНАГО МІЛЬЯНЭРА Ў ГАРОДНІ СТАЛА БОЛЕЙ

Кажуць, мільянераў у Гародні, што зорак на небе. Праўда, клюб свой яны яшчэ не стварылі, больш таго — пазьбягаюць галоснасці, баючыся як бальшавікоў, так і рэкеціраў. А спосаб памнажаць скарб і заставацца ў цяньку знайшла наша неўміручая на-энкліятура, якая здаўна парыстасавалася апісваць маёмасць на крэўных, усюды распавядаючы тым часам пра сваю сьціпласць і адданасць справе.

Жыхар Гародні Н., чалавек адукаваны і, як выявілася, здольны камэрсант, за некалькі месяцаў прадпрымальніцкай дзейнасці азалаціў свайго бацьку, выпісаўшы на яго імя некалькі рахункаў агульнай сумай больш за паўтара мільёна рублёў. Згодна з дагаворам гэты фантастычны заробак пэнсіянэр атрымаў за інфармацыйныя, кансультацыйныя і пасрэдніцкія паслугі, якія нібыта аказваў сыну.

Імклівы ўзлёт новага багацця не застаўся незаўважаным. Тыя, хто «ня сьпіць на службе», запоздзрылі няладнае, узяліся шукаць парушэнні заканадаўства і хутка знайшлі іх. Даведлася, што бацька прадпрымальніка,

маючы ўсяго толькі сем клясаў адукацыі, пра маркетынг нічога нават ня чуў, так што й парады даваць ня мог, апрача аднаго: «Багацей, сынку!» Зразумела, удзячны сын і за гэтыя словы мог адвадзіць бацьку мільён, але падаткавая інспэкцыя разважыла інакш. На яе думку, прадпрымальнік завясіў выдаткі сваёй дзейнасці, выплаціўшы бацьку 1715 тыс. руб., а зрабіў ён гэта дзеля таго, каб не плаціць падаткі. Справа ў тым, што пэнсіянэр карыстаецца стопрацэнтавай ільготай на падаткаабкладанню.

Як не даводзіў сваю невінаватасць Н., але зь яго банкаўскага рахунку ўсё ж такі сьпісалі: за парушэнне заканадаўства — 53,4 тыс. руб., падаходны падатак — 534 тыс. руб., падатак з продажу — 2,9 тыс. руб. Як кажучы, што можна пану, то ня Івану. Тым ня менш на рахунок засталася багата і на ваднаго мільянера ў Гародні стала болей.

Рэдакцыя віншуе Н., напамінаючы між іншым (не яму, зразумела), што падаткі плаціць усё ж такі трэба.

В. АЛЯКСАНДРОВІЧ.

НЕ МІНЕ І ДВУХ ГАДОУ...

Прагал у гісторыі Вялікай Айчыннай вайны 1941—45 гадоў запоўніць новы фільм «Ваеннапалонны».

Кіналента ствараецца на кінастудыі «Беларусьфільм» рэжысёрам Анатолемам Алаем, апэратар — Станіслаў Смірноў.

Здымкі новага мастацка-публіцыстычнага фільма зоймуць два гады. Шляхі кінамастаграфістаў пралагуць ня толькі па тэрыторыі рэспублікі былога Саюза, але й цераз Польшчу, Нямеччыну, Швейцарыю. А распачаліся здымкі ў час 50-х угодкаў выбуху другой сусветнай вайны ў Ваўкавыску, дзе праходзіла сустрэча ўдзельнікаў першых абарончых бітваў на Беларускам выступе, крэпасці «Асавец», у раёне гарадоў Ваўкавыска, Слоніма й мястэчка Зэльва.

КІНАПРАўДА ПРА ВАЙНУ

Журналіст-кінадакумэнталіст з Гамбурга (Нямеччына) Ханэс Гэер збіраецца стварыць фільм аб ахвярах фашызму нашай рэспублікі ў гады другой сусветнай вайны.

Асноўная ўвага ў гэтым фільме будзе сканцэнтравана на фактах масавага знішчэння габрэў і ваеннапалонных, зьверскага спальваньня вёскаў і іншых злачынстваў фашызму. Дзеля паўнаты ўзнаўленьня тагачаснай рэчаіснасьці тут знойдуць месца сюжэты аб адносінах салдатаў Рэйха да няўзброеных савецкіх людзей.

Дакумэнтальны фільм ствараецца й на аснове сьведчаньняў тых людзей, якія былі паруч з ахвярамі, добра іх ведалі.

Улетку гэтага году Ханэс Гэер плянуе прыехаць на Гарадзеншчыну (ужо ў другі раз) і, ў прыватнасьці, папрацаваць над фільмам у Слоніміскім раёне.

А пакуль што па пошце ідуць лісты-ўспаміны ваенных гадоў аб злачынствах фашызму на адрас кінастудыі «Таццяны»: горад Менск, вул. Карла Маркса, 5.

Тусоўка прыхільнікаў камуністычнага шляху

Ня так даўно сярод пэнсіянэраў Гародні пайшла гуляць чутка, што быццам бы будуць аднаўляць Партыю. Той, хто не паспеў выкінуць на сьметнік сваю чырвоную кніжачку, ціха ўзрадаваўся: «Ай, малайчына! Мо ўзнагародзяць за вернасьць ды адданасьць?»

Жарты жартамі, а партыйныя сходы ўсё ж такі адбыліся. Як і раней, пацягнуліся бабугі ды дзядулі з партбілетамі ў домакі-раўніцтва. Актывісты пракамуністычных і камуністычных групавак (маюцца на ўвазе ДСПС і ПКБ) сустракалі іх, як родных. Пасядзелі, пагутарылі. Дасталося ўсім: і левым, і правым, і дэмакратам, і лібэралам, і на-роднафронтаўцам. Больш за ўсіх лаялі Гарбачова, свайго былога гэнэральнага сакратара. А як жаж, разваліў такую дзяржаву, такую Партыю!

Як бы там ні было, а той-сёй з пэнсіянэраў ня вытрымаў, падаўся ў «неакамуністы». Чыкін зь Менску можа быць задаволены: прыхільнікаў камуністычнага шляху ў Гародні прыбавілася.

А. ЛЬВОВ.

Зьбегчы з турмы памаглі бракаробы

Тэхналёгію ўцёкаў Монтэ-Крыста з замка Іф ведаюць усе: ахоўнікі і злачынцы, але падобна на тое, што толькі апошнія засвоілі вопыт графа.

У студзені з Гародні ў Масты для правядзеньня следства былі дастаўлены затрыманыя С. і Л. Іх разьмясьцілі ў вадной камеры ізалятара часовага ўтрыманьня Мастоўскага РАУС. У хуткім часе С. вырашыў уцячы й падбіў да гэтага Л. Са свайго чаравіка С. дастаў металічную пластку, якой узяўся выдзіраць цагліны з муру, схаваўшыся пад ложкам. Цагліна за цаглінаю — і мэта дасягнута. Уцяклі, вядома, калі міліцыянты чыталі храпавіцкага. Адсутнасьць затрыманых заўважылі толькі тады, калі да ваднага з правапарушальнікаў прыйшла на пабачаньне маці. Адчынілі камеру — а там пуста.

Вось як пазьней растлумачыў гэтае здарэньне начальнік Мастоўскага РАУС Леанід Барысавіч Картуноў: «Паставыя й дзяжурныя на РАУС за затрыманымі назіралі толькі цераз «вочка», хоць павінны былі двойчы ў суткі рабіць агляд-праверку камеры. За дапушчаныя ўхіленьні ад службы сурова пакараны ўсе вінаватыя ў гэтым здарэньні работнікі РАУС.

Дарэчы, гэты мур у свой час быў узьведзены на няякасным раствору, па сутнасьці на вадным пляску.

Ці хутка знайшлі С. і Л? У той жа самы дзень. У Правых Мастах жыве іх сябрук М. Мы зайшлі да яго, гаспадара ў хаце не было. Тады пракасалі лес вакол вёскі Левыя Масты. Там і вылавілі ўцёкачоў разам зь іхнім сябрам.

Зараз мы прымаем меры каб больш уцёкі зь ізалятара часовага ўтрыманьня былі немагчымымі. Са знешняга боку ізалятара будзе пастаўлена металічная агароджа, умацаваная цаглай. Натуральна, умацнілі й кантроль за нясьнем службы ў аддзеле».

Заўважым, што раней такім самым спосабам зьбеглі затрыманыя з Зэльвенскага ізалятара часовага ўтрыманьня. Калі яшчэ злачынцы навучаць усіх міліцыянтаў вобласці «несьці службу», а будаўнікоў — рабіць моцныя мury!..

ЛЕМЯШЫ — НА ПАРФУМУ

Хочаш што-небудзь схаваць — пакладзі на самае бачнае месца, гаварыў Шэрлак Холмс. Гэтай кніжнай парады прытрымліваўся, відаць, і вадзіцель Зэльвенскай АПМК-35 «Гароднавабуд» Мікалай П. на прызванай у народзе «свайной» плошчы Зэльвы, калі праводзіў там гандлёвы абмен: дэфіцытныя лемяшы на прамтавары польскай вытворчасці. За 40 лемешаў ён набыў жаночую куртку й двое джынсаў.

Дзе і як узяў П. аж 40 лемешаў? Зразумела, у калгасе, дзе ўсё вакол нічыйнае. Загадчык майстэрні калгаса «Сьвітаньне» Віктар Ш. за бутэльку гарэлкі і набор парфуму аддаў Мікалаю 40 няўлічаных у паперах лемешаў.

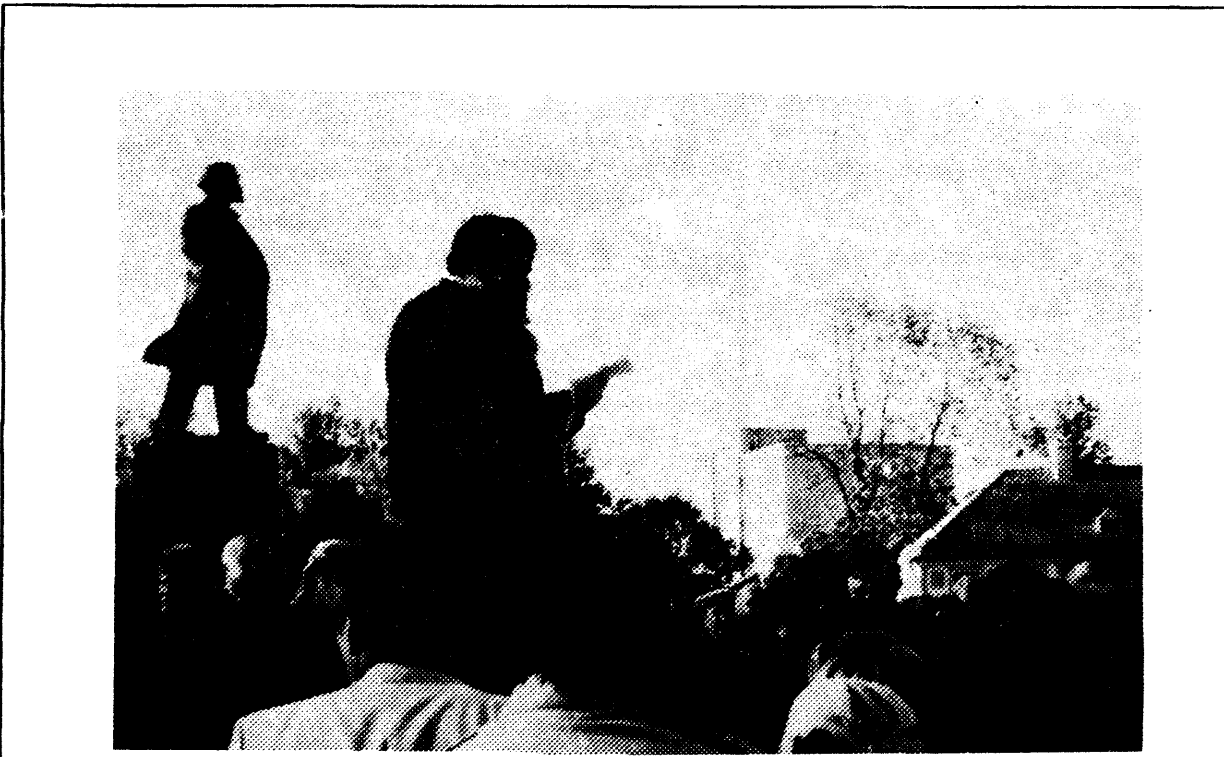
Што не прапілі з «драгім Леанідам Ільлічом», пральём цяперака?

САМАЯ ТАНАЯ ГАРЭЛКА — У БАКШТАХ

Ня спраўдзілася ў рынкавай эканоміцы прымаўка, згодна зь якой воўк ваўка нідзе яшчэ ня зьёў. Усё шырэй распаўсюджваецца ў злачынным сьвеце знешне зусім бясчэпны спосаб здабываць матэрыяльныя каштоўнасьці амаль задарма, а грунтуецца ён на ўпэўненасьці, што злодзей ці парушальнік заканадаўства ніколі ня зьвернецца па дапамогу ў праваахоўныя органы. Менавіта ён і ёсць лепшая ахвяра для другога злачынцы — больш нахабнага і дужага.

Гэтую навуку набылі апошнім часам падпольныя прадпрыемальнікі ў Бакштах, якія наладзілі вытворчасць самагонкі ў поўнай адпаведнасьці з запатрабаваньнямі рынку. Згодна з тым жа самым запатрабаваньнем «другі бок» (спажывецкі) узяўся расплочвацца за гарэлку далярамі, а не рублямі, якія нават у вёсцы страцілі давер. Дваццацілітровая каністра «бакштанкі» каштуе сёньня дзесяць «зялёныхкіх». Але дзе іх узяць? У ход пайшлі самыя нізкапробныя фальшывыкі, балазе ніхто тых даляраў раней і ў вочы ня бачыў. Так, адна карчмарка лёгка аддала гарэлку махлярам за звыклы каляндарык, праўда, на вадной старонцы таго каляндарыка была адціснута тыпаграфічным спосабам амерыканская купюра... Каму паскардзіцца?

Ю. КАМЯГІН.

ПОСТАЦІ.

Вуліца Сацыялістычная, XX ст.
Ахоўваецца дзяржавай...

Дэмакратыя пачынаецца... з газэт

У Лідзе пачала выдавацца новая грамадзка-палітычная газэта «Народная трыбуна», яе заснавальнікі — Рада ТБМ і малое прадпрыемства «Спадчына».

Айцы-заснавальнікі прэзэнтуюць сваё выданьне як незалежнае і самае праўдзівае ў горадзе. Ну, а як яно на самой справе, меркаваць чытачу, балазе, ёсьць з чаго выбіраць і з чым параўноўваць. Лідчана сёньня маюць ажно чатыры гарадзкія газэты: «Любовь — любоў», «Лідскую газэту», «Рекламное приложение» і цяпер яшчэ — «Народную трыбуну».

Камэрсанты абмінаюць перапоны

Яшчэ ня так даўно добрыя грошы зараблялі «турысты», што вывозілі тэлевізары ў РП. Са спазьненьнем, але гэты самадзейны экспарт быў спынены: улады забаранілі вывозіць новыя тэлевізары. Хутка знайшоўся спосаб абмінаць перапоны: на корпусе рабіліся драпінкі і рэч сьдавалі ў камісійны магазін, адкуль з даведкай «куплена ў камісійным» зноў жа везлі ў РП як падарунак.

Што было, даўно на мора сплыло, але сьлед застаўся. Як вядома, раней у камісійні прымалі толькі ношаныя рэчы, цяпер — пераважна новыя ды імпартовыя. Камісійні ператварыліся ў камэрцыйныя магазіны, адно — шмільды не зьмянілі. Зразумела, новыя тавары прыносяць большы прыбытак ды й гандляваць імі лёгка. Але што рабіць непрадпрыемальніку, куды несць савецкія транты? Ці ўсіх стаць на новае, імпартовае?

Т. КУДРАШОВА.
г. Лідэ

Робаты размаўляюць па-беларуску

Едучы некалькі дзён таму ў тралейбусе, ня даў веры ўласным вушам: назвы прыпынкаў аб'яўляюць на беларускай мове. Нарэшце, падумалася, пачалі выконваць пастанову гарсавета. Мілагучны жаночы голас тым часам заварожваў: «Наступны прыпынак — шпіталь. Увага! Дзверы зачыняюцца».

Захацелася паглядзець на гэтую жанчыну, якая так добра й прыгожа размаўляе па-беларуску. Я праціснуўся да шклянёй дзверцы вадзіцеля і ўбачыў... вусатага хлопца. Той, ляніва пазяхаючы, уключыў ды выключыў магнітафон. Цудоўны голас быў запісаны на магнітафоннай стужцы.

Што зробіш, тэхнічны прагрэс!

Аднак на душы зрабілася сумна: роботы навучыліся «размаўляць» па-беларуску, а жывыя людзі?

А. МАСКАЛЕНАК.

Тое, што стары Закон аб выбарах дрэнны, прызнаюць, відаць, усе. А праект новага, сьцьвярджае парламанцкая большасць і не намэнклятурныя прыхільнікі, супярэчыць усяму на сьвеце, і навогул — для такога Закона не падрыхтаванае грамадства.

Вярхоўны Савет трэба да-тэрмінова распусьціць, лічаць адны. Але — ўзьнікае пытаньне — як выбіраць тады новы?

Вярхоўны савет распусьціць заўчасна, гавораць другія, ён распусьціцца сам пасля прыняцьця новай Канстытуцыі. На мой погляд, яе, Канстытуцыю, ВС таксама не прыйме, бо для яго яна — сьмяротны прысуд.

Тупік? Так, але выйсьце ёсьць: яно ў тым праекце Закона аб выбарах, што распрацавала Апазыцыя БНФ у Вярхоўным Савеце.

Найперш адзначу: згадваньне новага Закону ў фармулёўцы пытаньня рэфэрэндуму — гэта не намаганьне прыняць Закон аптычным насельніцтва, не спроба націску. Прапануецца выкарыстаць гэты Закон усяго толькі адзін раз — на выбарах. Далейшы ягоны «жыццёвы шлях» залежыць ад дэпутатаў: прымуць пасля дапрацоўкі ці адхіляць, іх справа.

Аўтары праекта Закона «Аб выбарах народных дэпутатаў Рэспублікі Беларусь» улічылі недахопы дзеючага заканадаўства, уласны вопыт удзелу ў выбарчых кампаніях, сусьветную практыку. Калі гаварыць сьцісла, прапануецца паменшыць колькасць дэпутатаў з 360 да 160; зрабіць парламант прафэсійным (гэта прадугледжвае таксама праект Канстытуцыі); выбары праводзіць як па звычайнай сістэме (80 дэпутатаў абіраецца), так і па партыйных сьпісах (таксама 80 дэпутатаў); увесці добраахвотную рэгістрацыю выбаршчыкаў; пазбавіць вайскоўцаў права галасаваць. Прапануецца й новы парадак падліку галасоў.

Памянзаныя колькасці дэпутатаў перавод іх на прафэсійную парламанцкую працу дае, перш за ўсё, больш высокі якасны ўзровень прымалых рашэньняў. Ня звязаныя службовымі абавязкамі, неабходнасьцю знаходзіцца на «асноўнай» працы дэпутаты будуць мець

час для паглыбленьня сваіх эканамічных, палітычных, культурных ведаў, больш адказна і ўважліва вывучаць праекты законаў, якія распрацаваў урад, будуць ствараць і свае праекты. Немалаважна й тое, што выбарчая

у кожным сьпісе ня можа быць менш за 80, бо калі партыя атрымае абсалютную большасць галасоў, яна павінна запэўніць усе 80 парламанцкіх месцаў. Не абавязкова дэпутатамі павінны стаць выключна кіраўнікі партыяў ці рухаў. Было б добра, каб у партыйныя сьпісы ўключаліся людзі прафэсійнага дасьведчанага — эканамісты, палітолёгі, юрысты.

Падлік галасоў, аддадзеных за кожны партыйны сьпіс, выявіць колькасць

ры ў адпаведным сьпісе меншыя, ці роўныя колькасці мандатаў, атрыманых гэтым сьпісам.

Астатнія 80 дэпутатаў абіраюцца па аднамандатных выбарчых акругах. Тут усе нам добра вядомае. Аднак права вылучаць кандыдатаў у дэпутаты маюць згодна з праектам 1000 выбаршчыкаў. Лічба гэтая зусім невялікая, бо акругі значна пашыраюцца. Аб аднаццаці па месцу жыхарства могуць ня толькі выбаршчыкі, але й сяб-

грамадзянаў, у тым ліку й права на сьвядомую адмову ад удзелу ў выбарах. Таму праект Закона распаўсюджвае паняцьце «выбаршчык» толькі натых, хто мае права ўдзельнічаць у выбарах, а да таго ж выказаў такое жаданьне. Пасля таго, як сьпісы выбаршчыкаў будуць складзены, у астатніх патэнцыяльных выбаршчыкаў застаецца магчымасьць узяць удзел у выбарах: у любы момант да дня галасаваньня можна ўключыць сваё прозьвішча ў дадатковы сьпіс.

Як відаць, тут улічана ўсё: і абіякаваньне да таго, хто будзе кіраваць дзяржавай, і сьвядомае нежаданьне ўдзельнічаць у выбарах, і жаданьне сказаць «так» ці «не» кандыдатам, партыям, рухам.

Пра выключэньне вайскоўцаў з выбарчай кампаніі можна сказаць наступнае. Ніхто не пазбаўляе вайскоўцаў магчымасьці быць кандыдатамі й дэпутатамі. Але ёсьць дзьве ўмовы: кандыдат павінен быць грамадзянінам рэспублікі Беларусь і ўсьведамляць, што пасля выбараў давядзецца ісьці ў адстаўку, бо парламант прафэсійны.

Чаму вайскоўцы павінны быць пазбаўленыя на гэтым этапе права галасаваць? Так вучыць сусьветная практыка, а таксама наш уласны вопыт. Папярэднія выбары паказалі, што войска «галасуе» згодна меркаваньням свайго начальства. Нельга забываць таксама й тое, што ў нас пакуль што сваё войска не сфарміравана, што не дзейнічае як трэба Закон «Аб грамадзянстве ў Рэспубліцы Беларусь».

Што яшчэ варта адзначыць, дык гэта тое, што праект Закону істотна зьмяняе магчымасьці намэнклятуры праводзіць у парламант сваіх кандыдатаў, а значыцца, дае шанец сапраўды выбіраць дэпутатаў, стварае роўныя ўмовы для ўсіх партыяў, кандыдатаў, рухаў.

Вось па такім праекце Закону Апазыцыя і ініцыятыўная група прапануюць правесці выбары Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь увосень 1992 года. Выбар — за кожным з нас.

Марына САТОЛІНА,
кандыдат юрыдычных навук,
г. Менск.

ЯКІМ БАЧЫЦЬ НОВЫ ВС АПАЗЫЦЫЯ

кампанія будзе каштаваць менш, бо партыям, якія вылучаць сваіх кандыдатаў, давядзецца выдаткоўваць уласныя сродкі.

Партыі парламанцкага тыпу на Беларусі толькі пачынаюць фарміравацца. Ці здольныя яны атрымаць большасць галасоў на выбарах, усьведаміць адказнасьць перад народам і аб аднаццаці ў імя народа, а не дзеля ўласных палітычных амбіцыяў? Зразумела, адказ на гэтае пытаньне дадуць выбары, хача прадбачыць вынікі няцяжка. Існуючыя зараз партыі, на мой погляд, ня здольныя самастойна й больш-менш прадстаўніча змагацца за дэпутацкія мандаты. Але вучыцца трэба. Новыя выбары павінны стаць каталізатарам умацаваньня партыяў, іх палітычнага акрыяньня, высьвятленьня магчымасьцяў і здольнасьці браць на сябе абавязкі, а не толькі раздаваць абяцанкі.

Як плянуецца галасаваньне па партыйных сьпісах?

Партыі (бліжэй партый, грамадска-палітычных руху) складаюць свае сьпісы кандыдатаў, якіх хацелі б мець у парламанце. Іх колькасць

месцаў, якую атрымала ў парламанце тая ці іншая партыя. Партыі, якія набралі менш за чатыры працэнты галасоў выбаршчыкаў, у разьмеркаваньні мандатаў не ўдзельнічаюць. Такая практыка прынята ў шэрагу краін, дзе выбары праходзяць па шматпартыйнай аснове: у Нямеччыні, Італіі, Даніі, Швэцыі.

Праект прапануе наступны парадак падліку галасоў на выбарах па партыйных агульнарэспубліканскіх сьпісах. Цэнтральная выбарчая камісія ўстанавіць агульны дзельнік, для чаго колькасць выбаршчыкаў, што аддалі перавагу таму ці іншаму сьпісу, падзеліць на 81 (80 — гэта колькасць месцаў у парламанце для дэпутатаў, якія выбіраюцца па партыйных сьпісах адзінка дадаецца для таго, каб пры дзяленьні лічбы не акругляць, а адкідваць рэшту, што спрашчае падлік). Колькасць галасоў, атрыманых партыяй, дзельцца на агульны дзельнік. Цэлая частка лічбы пакажа колькасць мандатаў, якія належаць партыі. Выбранымі будуць лічыцца тыя кандыдаты ў дэпутаты, чые парадкавыя нумары

грамадзкіх арганізацыяў. Такім чынам, ніводная з групаў насельніцтва не пазбаўлена права вылучаць кандыдатаў, якія на яе погляд больш вартыя таго.

Выбаршчык, які добраахвотна засьведчыў сваё жаданьне ўдзельнічаць у выбарах і атрымаў адпаведнае пасьведчаньне, на ўчастку атрымае два бюлетэні. Адзін — з прозьвішчамі кандыдатаў у дэпутаты па выбарчай акрузе, другі — з назвамі партыяў, блёкаў ці грамадска-палітычных рухаў. Парадак іх запэўненьня звычайны. Але падлік галасоў, што, зразумела, будзе розным, асобна па акругах — для кандыдатаў у дэпутаты па акрузе, і па ўсёй рэспубліцы — для партыяў. Выбраным па выбарчай акрузе будзе лічыцца дэпутат, які атрымаў найбольш галасоў, але не менш за 25 працэнтаў ад агульнай колькасці выбаршчыкаў акругі. Гэтае ж патрабаваньне дзейнічае ў другім туры.

Варта спыніцца на добраахвотнай рэгістрацыі выбаршчыкаў. На погляд аўтараў праекта, закон аб выбарах павінен улічваць увесь спэктар палітычных правоў

ТРИ ДЭМАКРАТЫ — ЧАТЫРЫ ПАРТЫ

Ня буду сьцьвярджаць, але, думаю, большасць «шараговых» лідэраў, каго клічуць народам, нават не здагадваецца, што ў Лідзе існуе некалькі партыяў дэмакратычнае арыентацыі, група падтрымкі БНФ, каардынацыйная Рада дэмакратычных сілаў. Не выключана, што ў гэты самы момант коштам іншых партыяў ствараецца нейкая новая. А чаму не? Наперадзе выбары.

— Можна падумаць, што галоўная мэта дэмакратаў, — гаворыць адзін з кіраўнікоў гарадскога страйкама Яўген Куроўскі, — выявіць розьніцу поглядаў паміж сабой. Таму й поспехаў мала. Нават новы будынак гаркама КПБ ня здолеў адваяваць у намэнклятуры і перадаць музвучылішчу. Задаволіліся адно зборам подпісаў пад зваротам да дэпутатаў у падтрымку гэтай прапановы. У мяне склаўся ўражаньне, што лідэры партыяў баяцца ісьці да людзей, паказацца перад імі, ня вераць ва ўласныя сілы. А я ўпэўнены, што большасць лідэраў за тое, каб у будынку гаркама

было музвучылішча. Трэба было зьвярнуцца да жыхароў горада, запраسیць іх на мітынг у дзень адкрыцця сэсіі гарсавета, на якой разглядалася гэтае пытаньне. І лідэраў пазбіраліся б. А так што атрымалася? Прышлі дзеці, прынеслі музычныя інструмэнты, а народныя выбарнікі пасмяяліся, пажартавалі, убачыўшы іх, і зрабілі тое, што хацелася.

Таксама цішком, як у падпольлі, збіраліся подпісы ў падтрымку рэфэрэндуму. Шмат хто нават ня ведаў дзеля чаго.

— Урэшце, — гаворыць Куроўскі, — калі й надалей каардынацыйная Рада будзе дзейнічаць такім парадкам, я выйду зь яе.

Зразумела, апошнія словы Куроўскага нельга ўспрымаць літаральна. Аднак я разумею роспач страйкамаўскага дзеяча й разам зь ім хачу зьвярнуцца да шматлікіх партыяў з пытаньнем: ці не зарана клапацімся за будучыя партфэлі? З незабітага ліса кажух ня шыюць.

Т. КУДРАШОВА,
г. Лідэ

ВАШ ПРЫБЫТАК — НАШ КЛОПАТ!

Біржа

«ГРОДНА — ЗАХАД»

ЗАПРАШАЕ ДА ўЗАЕМАКАРЫСНАГА СУПРАЦОЎНІЦТВА АРГАНІЗАЦЫІ І ПРАДПРЫЕМСТВЫ ўСІХ СЕКТАРАЎ ЭКАНОМІКІ

Валодаючы брокерскімі мейсцамі на біржы «Гродна — Захад», вы зможаце:

— прадаць і набыць каштоўныя паперы, прадукцыю машынабудавання і металаапрацоўкі, хімічнай і цэлюлозна-папяровай прамысловасці, будматэрыялы, электроннае, электрычнае і кабельнае абсталяванне, тавары народнага спажывання як за рублі так і за валюту;

— атрымаць дазвол здзяйсняць біржавыя апэрацыі на ўсіх біржах, якія ўваходзяць у аб'яднанне «Белая Русь», размешчаных: Менск, Віцебск, Гомель, Магілёў, Брэст;

— атрымаць апэратыўную інфармацыю па міжбіржавых каналах з усёй тэрыторыі СНД, Прыбалтыкі і Закаўказзя.

Біржа «Гродна-Захад» у складзе аб'яднання «Белая Русь» увайшла ў акцыянернае таварыства «Кангрэс біржаў», якое аб'ядноўвае вядучыя біржы Расіі, Украіны, Прыбалтыкі, Закаўказзя з ліцэнзаваннем міждзяржаўных зьдзелак.

Біржа «Гродна-Захад» валодае аўтаматызавана-камунікацыйнай сістэмай, якая адаптавана і выкарыстоўваецца на буйнейшых біржах СНД і за яе межамі.

Торг на біржы «Гродна-Захад» здзяйсняецца: аўторак, серада, чацьверг, пятніца.

На штотыднёвыя таргі біржы выстаўляюцца 17 класаў тавараў на агульны кошт 1,5 млрд. руб.

Біржавы абарот перавышае 50 млн. руб.

Калі вы хочаце дасягнуць камерцыйнага поспеху, праквітання сваёй справы, самае правільнае рашэнне?!

— стаць кліентам біржы «Гродна-Захад»

Наш адрас: Рэспубліка Беларусь, 230005, г. Гародня, вул. Церашковай, 18 р/р 467 924 у філіі Беларускага прамыслова-авацыйнага банку «Прыорбанк» МФО 152101 код 718

Біржавы канал: (0-252) 44-26-53
Факс (0-152) 45-35-98
Тэлефоны: 45-46-10
45-31-37
45-31-36

Чакаем вашых прапаноў!!!

КУЛЬТУРНА-АСВЕТНІЦКІ ФОНД «БАЦЬКАЎШЧЫНА»

Гэта:

— рэгіянальны асяродак беларусаў усяго сьвету;

— удзельнік зьнешніх эканамічных стасункаў з правам вядзеньня пасрэдніцкай дзейнасьці ў зьнешніх эканамічных апэрацыях як у валюце, так і ў рублях, а таксама на ўмовах кансігнацыі;

— генеральная ліцэнзія на вываз друкарскай прадукцыі, рэкламных лістоў і буклетаў, друкарскай рэпрадукцыі і фатаграфій.

Фонд, а таксама ўтвараемыя пры ім юрыдычныя асобы вызвалены ад падатку на прыбытак.

Фонд сузаснавальнік дзвух біржаў: «Гродна—Захад» і «Гародня—біржа», заснавальнік пяці малых прадпрыемстваў.

Запрашаем прадпрыемствы, арганізацыі, кааператывы да супрацоўніцтва.

Тэл. 45-25-94.

ТОЛЬКІ СЯГОНЬНЯ І ТОЛЬКІ ЗА РУБЛІ!

Усе віды брокерскіх паслуг на біржах Рэспублікі Беларусь і за яе межамі — гэта брокерская кантора «ГЕМІНІ».

У Вас ёсць праблемы з набыццём сыравіны і рэалізацыяй тавару? Брокерская кантора «ГЕМІНІ» Вам дапаможа!

Прадаём і здаём у арэнду брокерскія мейсцы на біржы «Гродна — Захад» сістэмы біржаў «Белая Русь».

БК «ГЕМІНІ» паведамляе прадпрыемствам, арганізацыям усіх формаў уласнасьці, юрыдычным і фізічным асобам аб правядзеньні далейшага адзінага міжнароднага гандлю на біржы «Гродна — Захад» у складзе «Кангрэс Бірж» з ліцэнзаваннем міждзяржаўных зьдзелак.

Мы запрашаем Вас да супрацоўніцтва.

Тэл. 47-14-23, 44-13-12.

ФІРМА «NIKA IMEX»

— продасе наложаным плацэжам высокаэфектыўныя тэхналогіі вырошчваньня шампінёнаў і вёшанак на садовым участку, у памяшканьні (кошт — 60 руб.);

— забясьпечвае пасадачным матэрыялам (міцэліям);

— запрашае на працу людзей з абмежаванай актыўнасьцю для прадукаваньня сувэніраў (хатняй праца).

Зьвяртацца па адрасу: 231 701, г. Гродна, вул. Кірычэнькі, 13.

«Турыстычны цэнтр КАФ «БАЦЬКАЎШЧЫНА»

прапануе турыстычныя паездкі ў Польшчу на 3 дні (4 даляры + 700 руб.) і Санкт-Пэтарбург — Фінляндыя на 4 дні (35 даляраў + 2500 руб.).

Зьвяртацца па адрасу: турцэнтр «Бацькаўшчына», вул. Савецкая, 10, пакой 3.

ПРАЕКТНА-БУДАЎНІЧАЕ МП «СЛАВЯНЕ»

— продасе прадпрыемствам, арганізацыям і насельніцтву фундамэнтныя блёкі коштам 1100 руб. за 1 м³ і пастаўляе іх на мейсца будаўніцтва;

— прымае ў прадпрыемстваў, арганізацыяў і насельніцтва дошкі для прадукаваньня разнастайных сталярных вырабаў.

Кантакты тэл.: 44-81-62.

Культурна-асьветніцкі фонд «Бацькаўшчына» аб'яўляе конкурс на заступленьне вакантнай пасады сакратара-машыністкі.

Абавязковыя ўмовы: уменьне вёсцы справаводства на беларускай мове.

Пажадана веданьне ангельскай мовы.

Тэл. 45-25-94

Культурна-асьветніцкі фонд «Бацькаўшчына» запрашае часовыя працоўныя калектывы з сваімі аб'ёмам работ.

Аплата да 90%

Тэл. 45-25-94

Турыстычны асяродак культурна-асьветніцкага фонду «Бацькаўшчына» устругвае падарожжа турыстаў у Рэспубліку Польша.

Зьвяртацца: вул. Савецкая, 10, пакой 3.

Брокерская кантора культурна-асьветніцкага фонду «Бацькаўшчына», якая мае мейсцы ў сістэме бірж «Белая Русь» і на

супрацоўніцтва.

Тэл. 47-00-65, 44-27-10.

СПОРТ

Непакояць футбольныя справы

Два гады і пяць дзён знаходзіўся на пасадзе галоўнага трэнэра «Хіміка» Уладзімір Грышановіч. А зараз падаў заяву аб адыходзе. Прычына: невыкананне заснавальнікамі клюба сваіх абяцанняў. Па словах У. Грышановіча, ён больш ня мог абяцаць гульцам залатыя горы, калі нават адзінай кватэры ня здолеў «выбіць».

Зрэшты, пра беды футбольнай каманды гаварыць сёння бюсэсноўна. Набліжаецца чэмпіянат, і трэба неяк выходзіць з аварыйнае сытуацыі. Хто ўзначаліць «Хімік» — невядома. Тым ня менш, 18 красавіка камандзе сустрэцца зь Лідскім «Абутнікам» на стадыёне «Чырвоны сыяг» у першым матчы нацыянальнага чэмпіянату Беларусі.

У другой лізе ў нас таксама два прадстаўнікі — «Хімава-лацко» (Гародня) і «Станкабудаўнік» (Смаргонь). У трэцім дывізіёне (16 клюбаў) выступаць ад вобласці «Альбэртін» (Слонім) і «Дрэваапрацоўшчык» (Масты).

Футбольны чэмпіянат працягнецца да 20 чэрвеня. А ўвосень адбудуцца новыя спаборніцтвы, якія скончацца вясной 1993 года.

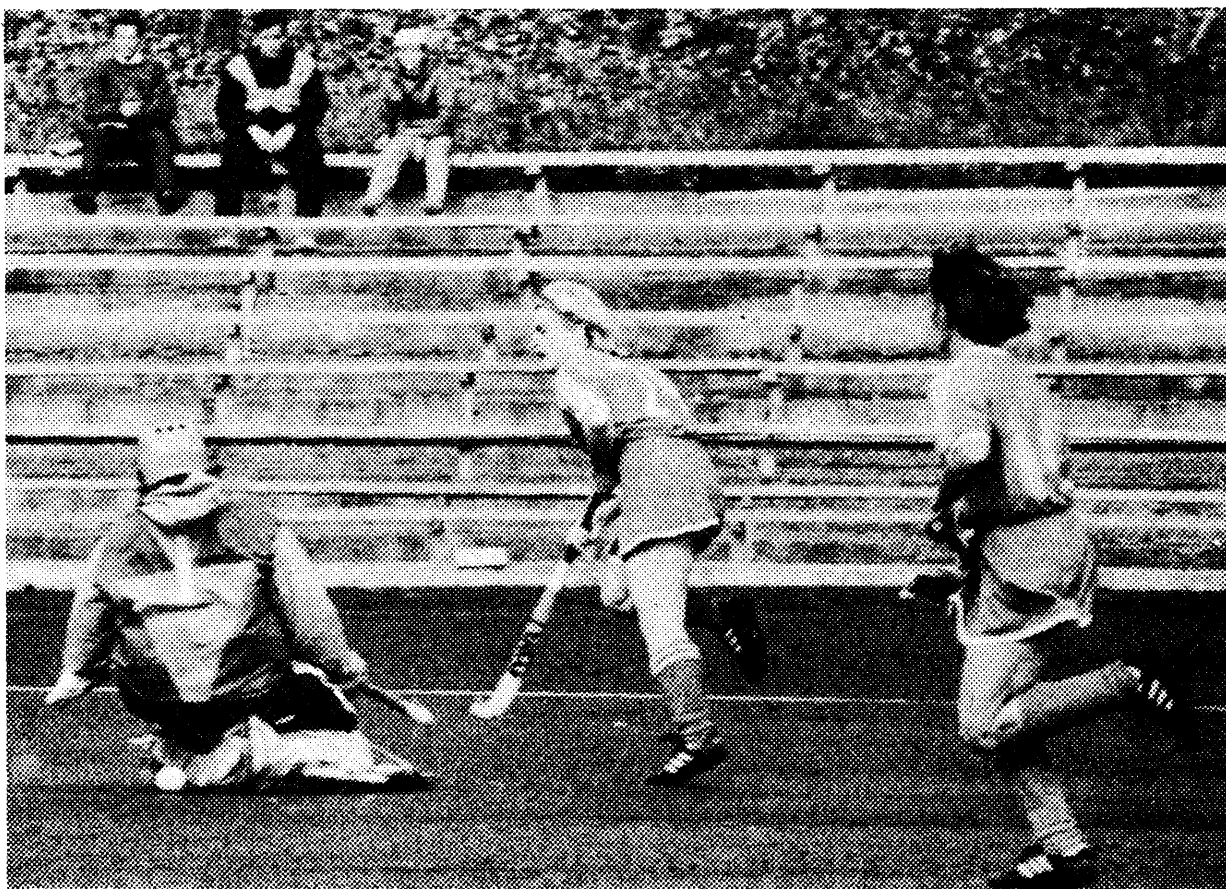
Нядаўна Фэдэрацыя футбалу Беларусі аб'явіла склад нацыянальнай і алімпійскай зборных. У вялікім сьпісе, дзе занесены прозьвішчы 93-х (!) гульцоў, гарадзенскага футбаліста я так і не знайшоў. Відаць, футбол у нас у загоне.

Нас чакаюць у Барсэлёне

На Алімпійскіх гульнях у Барсэлёне ў гонар беларускіх чэмпіёнаў будзе гучаць... стары гімн рэспублікі. Так нядаўна заявіў старшыня НАК РБ Уладзімір Рыжанкоў.

Дык што гэта значыць? Уявім, што Аляксандр Курловіч зноўку, як і ў Сэуле, здабудзе «золата». Тады разам з падняццём бел-чырвона-белага сыяга будзе гучаць гімн БССР. Помніце такія радкі: «Партыя к шчасцю вядзе нас у паход...»? Гэтым разам, праўда, прагучыць толькі мелёдыя.

Тым часам спарцзмэны заклапочаны іншым. Галоўнае для іх — атрымаць пугёўку ў аб'яднаную каманду СНД, якая адправіцца ў Барсэлёну. Нагадаю, што на Гульнях-88 у Сэуле Гарадзеншчыну прадстаўлялі шэсьць атлетаў. Трое зь іх — А. Курловіч, І. Шылава і І. Басінскі — вярнуліся з мэдалямі. На думку спэцыялістаў, у Гішпанскай Алімпіядзе возьмуць удзел ужо 7—8 гарадзенскіх спарцзмэнаў. Кандыдатамі «нумар адзін» зьяўляюцца тыя ж А. Курловіч ды І. Шылава. Не выключана, што ў Барсэлёну паедзе і сямейная пара лёгкаатлетаў: Ігар Астапковіч зь Ірынай Ятчэнка. Добрыя шанцы і ў дзесьціборцы Эдуарда Хамяляйна, барца Анатоля Федарэнкі, плывуна Уладзіміра Бялова.

У хакей гуляюць сапраўдныя дзяўчыны...

Фота М. Анішчанкі

Ці наблізіліся мы да Эўропы?

Як вядома, абвешчэньне незалежнасьці РБ зьмяніла статус рэспубліканскіх чэмпіянатаў: цяпер пераможцы могуць адрозьнівацца за эўрапейскія Кубкі. Блізка гэтай мэты стаіць сёння шэраг спартыўных камандаў Гарадзеншчыны. Узяць хоць бы студэнцкі гандбольны клюб «Унівэрсітэт», які ўпэўнена лічыць на «бронзу» ў рэспубліканскім чэмпіянаце. Адрозьнівацца ж за менскім «Камунальнікам» мае шанец паказаць сябе ў Эўропе валебольны клюб калгаса «Кастрычнік» «Вяснянка». А ёсьць яшчэ ў нас жаночая хакейная каманда «Рытм», мужчынская — «Нёман», футбалісты «Хіміка» і «Нівы», мужчынская валебольны, гандбольны і баскетбольны клюбы.

Але як ехаць у Эўропу? З кавалкам сала ў кайстры і пустымі кішэнямі? Відаць, пакуль што на Захадзе паказвацца нам зарана, але першая ластаўка ўсё ж такі ёсьць: у Галандыю паехаў «Рытм», дзе с 17 па 21 красавіка будзе разыграны Кубак уладальнікаў кубкаў эўрапейскіх краін.

І. ПАПКО.

ПОКАЗКІ

Вучоны кажа садоўніку:

— Гэтая яблыня ў вас ня будзе даваць яблыкаў, бо вы яе дрэнна даглядаеце!

— Канешне ня будзе, бо гэтая ж груша, — адказвае садоўнік.

***

— Дзе ж ты столькі сьліваў набраў? — пытае маці ў сына.

— У дзядзькі Базыля.

— А ён ці ведае аб гэтым?

— Канешне, — адказаў сын. — Ён жа за мной паўгадзіны ганяўся.

***

На ўроку батанікі.

— У які час лепш зрываць плады? — пытае настаўнік.

— Калі садоўніка няма.

***

Дзядзька Антон стаяў ля крамы і еў вішні. У яго пытаюцца:

— Чаму ты косткі не выплёўваеш?

— Дык я ж і за косткі таксама заплаціў.

***

Вовачка знайшоў у хаце прэзэрватыў і запытаў:

— Тага, а што гэта такое?

— Разумееш, я калі палец парэжу, надзяю гэтую гуму на палец, — адказаў разгублены бацька.

А ўвечары Вовачка распявае свайму сябру:

— Ну і смешны мой бацька — прэзэрватывы на палец надзяе, і не ведае, што гэта лекі ад СНІДу.

— А як жа гэтымі лекамі карыстацца? — пытае сябар.

— Як звычайна: зьбесці і запіць вадой, — грунтоўна адказаў Вовачка.

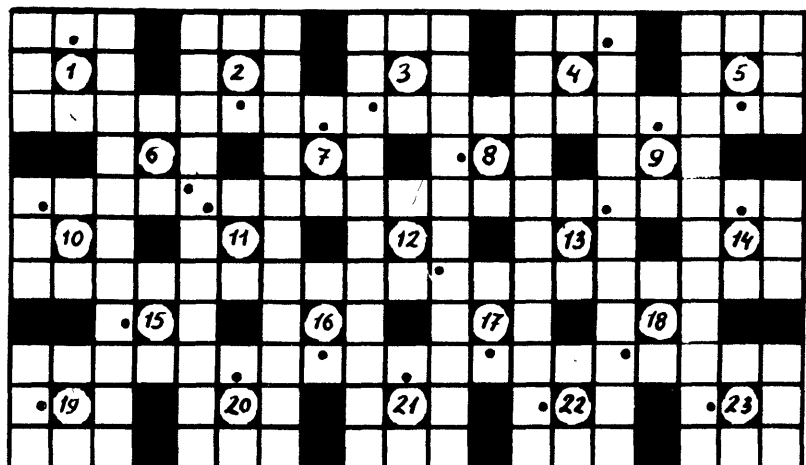
Показкі сабраў
Андрэй ПЯТКЕВІЧ.

ЗА СЛОВАМ — У КІШЭНЬ

ПЕРАМОЖЦАЎ ЧАКАЮЦЬ УЗНАГАРОДЫ!!!

КРЫЖАВАНКА

Аўтар — А. Маскалёнак

Адказы трэба ўпісваць па руху гадзіннікавай стрэлкі, пачынаючы з клетачкі, адзначанай кропкай.

Рэдакцыя чакае лісты чытачоў з рашэньнем крыжаванкі 10 дзён пасля выйсьця нумара.

І яшчэ адно папярэджаньне: у сувязі з тым, што слоўнікі, даведачная літаратура, на якую даваўсяца абпірацца чытачу, выдана «наркомаўкай» ці «кобайкай» (ад Коба), як яшчэ называюць афіцыйную граматыку, і каб пазьбегнуць блытаніны, аўтар крыжаванкі пры яе складаньні быў вымушаны карыстацца дзеючым пакуль што правапісам.

Вось і ўсе перадумовы. Зачынайма ў Божы час, як у людзей, так і ў нас. Узнагароды чакаюць самых дасьведчаных, самых кемлівых і самых настойлівых.

1) Вядомы партызанскі дзеяч на Беларусі, Герой Савецкага Саюзу і Герой Сацыялістычнай Працы. 2) Славуты беларускі акцёр і рэжысёр, народны артыст СССР (1966). 3) Калекцыянер. 4) Савецкі кампазітар, аўтар оперы «Кастрычнік». 5) Дзеючая асоба камедыі Кандрата Крапівы «Хто смяецца апошнім». 6) Раённы цэнтр у Віцебскай вобласці. 7) Птушка сямейства сяўцоў, якую яшчэ называюць каня. 8) Раман Івана Шамаякіна. 9) Фельдфебель у царскай кавалерыі. 10) П'еса Андрэя Макаёнка. 11) Адзін са славутых абаронцаў Брэсцкай крэпасьці. 12) Паэма Вергілія. 13) Балада В. А. Жукоўскага. 14) Філасофскае вучэньне, паводле якога Бог існуе не за межамі прыроды, а тоесна ёй. 15) Дзеючая асоба ў драме Якуба Коласа «Вайна вайне». 16) Марка тэлевізара. 17) Горад ва Ўзбекістане. 18) Персанаж рамана Л. М. Талстога «Вайна і мір». 19) Горад у Вялікабрытаніі, пабрацім Мінска. 20) Завадская печ для пераплаўкі чыгуну. 21) Шарсцяная тканіна. 22) Карціна Веласкеса. 23) Від спорту.

Заснавальнік: культурна-асветніцкі фонд «Бацькаўшчына».

Аўтары надрукаваных артыкулаў нясуць адказнасьць за падбор і дакладнасьць прыведзеных фактаў, цытатаў, эканамічных дадзеных, асабістых імёнаў, географічных назваў і іншай інфармацыі, а таксама за тое, калі ў артыкулах зьмешчаны дадзеныя, якія ня падлягаюць адкрытай публікацыі.

Рукапісы не рэцэнзуюцца і ня вяртаюцца.

Адрас рэдакцыі: г. Гародня, вул. Савецкая, 10.

Рэдакцыйная калегія.

Гарадзенская абласная ўзбуднёная друкарня, 230023,

г. Гародня, вул. Паліграфістаў, 4.

Тыраж — 2000 асобнікаў. Зак. 1680

Кошт 1 рубель.

Нумар падпісаны да друку 24.3.92 г.